

Intervju - tidningsartikel

Intervju med: P A Andersson

Intervjuare: Intervjun publicerad i tidningen "Vi i Vattenfall", 1951

Datum: 1951-XX-XX

F driftverkmästaren PA Andersson började på kraftverket ungefär samtidigt som det prov kördes 1917 och arbetade kvar till sin pensionering

----- Start -----

PA om stålkirurgi och bränd bak

Om man gör ett sammandrag av vad som skett inom Västerås Kraftverk och inom ångtekniken i sin helhet får man en stark känsla av människans litenhet i förhållande till de krafter, hon sätter igång. Men man får också en känsla av beundran inför resultatet av så mycken begåvning och så mycket arbete, som ligger bakom skapelsen. Verkets ledning och konstruktörer under olika perioder kan se tillbaka på ett arbete och en prestation, som vid jämförelse står sig och i många avseenden överträffar vad som åstadkommits inom ångtekniken i Europa.

Det är en pionjär bland personalen, f. driftverkmästaren P. A. Andersson, Västerås, som står för de orden. P. A. Andersson har tillhört Västerås Kraftverk i 35 år och under den tiden naturligt nog kommit i beröring med så mycket folk, som antingen varit hans dagliga arbetskamrater, tillhört ledningen eller på annat sätt varit medarbetare vid driften eller utbyggnaden.

Dessa "männen bakom verket" fylkar sig gärna minnena kring, berättar han. I all

synnerhet som jag lärt känna många av dem inte bara som överordnade eller kamrater, utan som människor jag fäst mig vid.

Jag kom till verket den 8 december 1917, och den dagen skulle prov företagas med en av de först byggda ångpannorna, vilka på den tiden ansågs mycket stora och tekniskt högtstående. Denna första tid var förenad med alla de svårigheter, som första världskriget hade släpstat, och några episoder kan kanske ge en bild från denna tid.

Torven brann friskt, men inte när den skulle

Bränslet var dyrt och den kol vi fick var inte alltid särskilt lämplig för våra eldstäder. Genom improvisationer kunde bränslebädden tillföras luft, men då inte detta gick var det att raka ut kolen och göra en ny blandning.

Men så kom torveldningsperioden för P5 - P6. Torven hade - i vart fall i eldstaden - mycket svårt att ingå någon kemisk förening med luftens syre. Däremot uppstod det självantändning i såväl bunkerfickor som lagerplats. En gång tvingades brandkåren att arbeta oavlåtligt med en motorspruta en hel vecka. Att torven efter

detta blev än mer olämplig som ångpannebränsle säger sig själv. Så användes den också - om jag minns rätt - i stället till utfyllning på tomtområdet.

Även stubbar användes f. ö. som bränsle, men någon större ångmängd kunde det givetvis inte bli. Men bevars, det var kristider då och det skulle nog ha ansetts som en samhällsfientlig handling att inte bjuda till. Faktiskt var det nog så också, att alla "bjöd till" ordentligt. Det var påfallande med vilken särskild omsorg, som vi alla försökte att hålla alla detaljer i bästa skick. Det föreföll också som om alla var villiga att hjälpa till - när som helst och hur mycket som helst.

Så småningom började pannornas ålder ta ut sin rätt, det blev läckor och en del andra fel. Eftersom dessa med förkärlek gav sig tillkänna under krävande driftperioder, uppstod det givetvis en hel del problem. Men felen skulle avhjälpas, snabbt och utan långa förberedelser. En del av personalen utvecklades till verkliga stålkirurger, som utförde svårartade och komplicerade operationer i pannornas innandöme.

Bl. a. minns jag därvidlag en eldare, som varit inne i en nyligen avställd panna för att lokalisera en uppkommen läcka. Då han kröp i det varma sotet mellan tubraderna tog det eld i byxbaken på overallen. Han uthalades snabbt som tanken och fick eldsvådan släckt, men så snart pannan blivit svalare var eldaren med igen.

Luftfövärmnarbrand - vision av vandring på vulkan

Utöver det ansträngande driftarbetet med kortvariga avställningstider för löpande tillsyn och rutinmässiga underhålls arbeten, ställdes vi inför andra krävande uppgifter på grund av haverier, som inträffade med driftmaterielen. Det var exploderande kolkvarnar, luftfövärmnarbränder och haverier med G5:s skovelsystem.

Vid P12:s första luftfövärmnarbrand, som inträffade i augusti 1946, fick jag larm sent på kvällen i min bostad. En luftfövärmare består av cirka 4 ton tunn plåt och skulle den börja brinna visste jag att det var fara på färde. Farhågorna besannades, plåten brann och man kunde höra hur smält järn rasade ner inne i pannan. Alla släckningsförsök med vatten misslyckades, då eldhärden inte kunde angripas. Vid ett tillfälle uppstod ett hål i ytterhöljet och smält järn hotade att rinna ut i pannrummet, men genom kraftig vattenbegjutning stelnade det rinnande järnet och bildade en propp.

Sedan elden så småningom kommit under kontroll och släckningen avslutats kunde man konstatera brandens omfattning. Jag hade en känsla av att jag vandrat på en vulkan. Då liksom tidigare kom den goda samarbetsandan särskilt till sin rätt; kanske också medvetandet om vad det betydde för landets kraftförsörjning manade till extra krafttag.

Stora krav ställdes på både ångkraftverket och dess personal under elransoneringens tid, fortsätter P. A. Andersson. Många sömlösa nätter och mycket grubblande över problem, som dök upp blev det inte bara för ledningen. Problemen rymde allt möjligt, ena dagen var det frågan om material, den andra dagen om hur luckor i personalleden skulle kunna fyllas. Kriget hade i sitt släptåg bristen på material, de goda arbetstillfällena hade då hunnit producera hoppjerkorna.

Nu randas en ny tid för Västerås Kraftverk, nya länkar har kommit till, Man står beundrande inför de nya tornpannorna och turbinerna. Egentligen behöver man bara tänka på ett jämförelsetal för att förstå hur svindlande fort utvecklingen gått på det här området: De nya pannorna har en ångalstringsförmåga, som är 26 gånger större än den först byggda pannan 1917.

Jag vill inte byta med vattenkraften

Under mina år i verket har jag haft tillfälle att göra vissa jämförelser med några vattenkraftstationer. Jag är den förste att erkänna det fascinerande med vattenkraften, men jag är lokalpatriot och vill inte ha mina år vid ångkraftverket bortbytta.

För ingenting är så stimulerande som att arbeta under driftstörningar. Då det gäller att inom minuter handla och bemästra de krafter, som sätts igång. För att nu inte tala om hur skönt det känns då alla detaljer kommit under kontroll. Då känner man, att man betyder i alla fall någonting. Och det ger innehåll också i det vardagsliv, som eljest lätt kan bli enahanda i en anläggning med karaktären av reservkraftverk.

Slutligen kan det nog också sägas, att det ibland krävs goda nerver. Vid

intrimningar, provningar och igångkörningar av nya objekt står man alltid inför det faktum, att något oväntat kan ske. Sådana stunder har man liksom känt sig medansvarig med konstruktören, och var och en har också faktiskt ställt in sig på att allt skulle gå bra. Och för det mesta har det gjort det.

Men dagens melodi är nu en annan än då vi började. Utan att ta till överord kan man väl våga säga, att ett intensivt arbete har präglat den gångna tiden. Det finns ingenting som säger att framtiden skulle te sig annorlunda. Och lyssnar man riktigt noga till melodin kan man känna igen grundtonen från förr, arbetsackordet är detsamma. Det är inte falskt. Slutar P. A. Andersson, som trots pensionering fortfarande gärna hoppar in där det behövs.

P A Andersson (t.h.) med arbetskamrater framför P11s kontrollpanelen 1936